

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс:(044)277-30-47,тел. 454-48-27

14.07.2017 № 7762/15.3/7-17
на № _____

Щербата Н.

foi+request-22393-035f7600@dostup.pravda.com.ua

Шановна пані Щербата!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), розглянула Ваше звернення від 22.06.2017 щодо надання роз'яснень стосовно встановлення, повірки та ремонту приладів обліку електричної, теплової енергії, лічильників газу та приладів обліку води, надіслане листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 27.06.2017 СЕВ № 1272/0/3-17, та з урахуванням листа від 03.07.2017 № 7249/15.3/7-17 у межах компетенції повідомляє.

Відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», НКРЕКП здійснює, зокрема, ліцензування видів господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, передбачених законом, контролює додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської діяльності та вживає заходів до запобігання порушенням ліцензійних умов, надає роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора.

При цьому, питання встановлення, повірки та ремонту приладів обліку електричної, теплової енергії, лічильників газу та приладів обліку води не відноситься до повноважень НКРЕКП.

Водночас повідомляємо, що відповідно до положень частин першої і четвертої статті 17 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (далі – Закон України) законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, підлягають періодичній повірці та повірці після ремонту.

Періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, здійснюються за рахунок суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

Відповідальність за своєчасність проведення періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, покладається на суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

Порядок подання таких засобів на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, а також порядок оплати за періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) встановлюються Порядком подання засобів вимірювальної техніки на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08.07.2015 № 474.

Щодо засобів обліку електричної енергії

Відповідно до пункту 8 Правил користування електричною енергією для населення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 № 1357 (далі – ПКЕЕН) електроустановки побутового споживача повинні бути забезпечені засобом обліку електричної енергії для розрахунків за спожиту електричну енергію.

Послуги з облаштування електроустановки вузлом обліку побутовому споживачу надаються електророзподільним підприємством відповідно до укладеного договору про приєднання до електричних мереж або відповідно до укладеного договору про виконання додаткових робіт (послуг).

Надання побутовому споживачеві замовлених ним послуг з облаштування або реконструкції вузла обліку електричної енергії здійснюється за рахунок побутового споживача.

У разі розділення обліку електричної енергії оплата послуг облаштування вузла (вузлів) обліку електричної енергії здійснюється за рахунок осіб, з ініціативи яких проводиться відповідне розділення.

Слід зазначити, що згідно з пунктом 17 ПКЕЕН вказано, що встановлені засоби обліку підлягають періодичній повірці, обслуговуванню та ремонту відповідно до визначеного законодавством порядку.

Періодична повірка, обслуговування або ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів обліку здійснюються за рахунок електророзподільного підприємства.

У разі встановлення експертизою у порядку, визначеному законодавством, факту пошкодження або неправильної роботи засобу обліку, які сталися з вини побутового споживача або організації, яка відповідає за його збереження, відшкодування вартості повірки, обслуговування, ремонту та монтажу електророзподільному підприємству здійснює побутовий споживач або організація, яка відповідає за його збереження.

На час проведення періодичної повірки або ремонту засобу обліку електророзподільне підприємство встановлює інший засіб обліку.

Таким чином, у разі пошкодження, втрати або неправильної роботи засобу обліку з вини споживача він відшкодовує вартість перевірки, ремонту або встановлення нового засобу обліку. В інших випадках повірка, ремонт або заміна пошкодженого чи втраченого засобу обліку здійснюється за рахунок енергопостачальника або організації, яка відповідає за збереження засобу обліку.

Таким чином, заходи, пов'язані із заміною засобів обліку електричної енергії у побутових споживачів, мають здійснюватися електропередавальною організацією за власний рахунок у випадку планової заміни та за рахунок ініціюючої сторони у

випадку непланової заміни, крім випадків, передбачених пунктом 17 ПКЕЕН. Слід зазначити, що планові технічні заходи (перевірка, заміна, ремонт) включені до тарифу на користування електричною енергією, а заходи, які відбуваються з ініціативи побутового споживача, в тариф не включаються, тому здійснюються за рахунок ініціатора робіт.

Щодо лічильників газу

Згідно з пунктом 1 глави 8 розділу X Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (із змінами) (далі – Кодекс) періодична перевірка (у тому числі демонтаж, транспортування, монтаж, технічне обслуговування та пов'язаний з такою перевіркою ремонт) лічильників газу, які встановлені для розрахунків за спожитий природний газ побутовими споживачами (населенням) для їх побутових потреб, здійснюється за рахунок Оператора газорозподільної системи (далі - Оператор ГРМ) незалежно від того, чи є він власником засобу вимірювальної техніки (далі – ЗВТ).

При цьому, пунктами 4 та 5 глави 8 розділу X Кодексу встановлено, що на період зняття лічильника газу для проведення періодичної перевірки Оператор ГРМ встановлює лічильники газу з обмінного фонду.

У разі якщо на період зняття лічильника газу на періодичну перевірку неможливо встановити інший, розрахунки зі споживачем здійснюються залежно від середньомісячного (середньодобового) обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше шести місяців.

Враховуючи вищезазначене, за рахунок Оператора ГРМ здійснюються роботи, пов'язані з періодичною перевіркою, обслуговуванням та ремонтом лічильників газу побутових споживачів (в тому числі демонтаж, транспортування та монтаж). При цьому, якщо лічильник газу, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, Оператор ГРМ зобов'язаний відремонтувати лічильник газу споживачу за свій рахунок, а у разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ зобов'язаний безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу.

Згідно з положеннями пункту 1 глави 9 розділу X Кодексу суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема Оператор ГРМ та споживач, під час введення в експлуатацію або протягом експлуатації комерційного вузла обліку природного газу (далі – ВОГ) та його складових, у тому числі в разі позаштатної ситуації чи виникнення спірних питань щодо результатів вимірювань об'єму природного газу, мають право здійснювати з дотриманням вимог цього Кодексу перевірку комерційного ВОГ та його складових, зокрема, щодо працездатності та/або придатності ЗВТ до застосування на підставі результатів перевірки їх метрологічних характеристик, зокрема загальної похибки вимірювання.

Слід зазначити, що згідно з положеннями пункту 6 глави 9 розділу X Кодексу, якщо під час перевірки комерційного ВОГ (за умови відсутності ознак порушень, передбачених розділом XI цього Кодексу) між сторонами виникає сумнів щодо результатів вимірювання об'єму природного газу та/або метрологічних характеристик комерційного ВОГ чи його складових, за домовленістю сторін або за ініціативою однієї зі сторін - Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) може бути ініційована їх позачергова чи експертна перевірка у порядку, визначеному цим розділом. При цьому в акті обстеження / акті контрольного огляду

вузла обліку (або в акті про порушення) Оператор ГРМ має зазначити про проведення певних дій щодо позачергової чи експертної перевірки комерційного ВОГ чи його складових.

Якщо за результатами позачергової чи експертної перевірки комерційного ВОГ (ЗВТ) не буде підтверджено факт його невідповідності нормативним документам у сфері метрології, у всіх випадках за відсутності дублюючого чи підмінного ВОГ (ЗВТ) або припинення газопостачання об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується за середньодобовими (для неповної доби за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічних періоди споживання природного газу. При цьому витрати, пов'язані з проведенням позачергової чи експертної перевірки, мають бути компенсовані їх ініціатором.

Якщо за результатами позачергової чи експертної перевірки комерційного ВОГ (ЗВТ) буде підтверджена його невідповідність нормативним документам у сфері метрології та/або факт несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, у всіх випадках за відсутності дублюючого чи підмінного ВОГ (ЗВТ) або припинення газопостачання об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період порушення та відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується у порядку, визначеному розділом XI цього Кодексу, зі складанням акта про порушення. При цьому витрати, пов'язані з позачерговою чи експертною перевіркою, компенсуються власником комерційного ВОГ/ЗВТ (крім факту несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ). Крім того, власник впродовж двомісячного строку здійснює заходи щодо приведення комерційного ВОГ (ЗВТ) в точці вимірювання у відповідність до вимог розділу X цього Кодексу, за винятком лічильників газу побутових споживачів. У разі невідповідності лічильників газу побутових споживачів нормативним документам у сфері метрології (за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ) об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності лічильника газу та приведення точки вимірювання у відповідність до вимог цього Кодексу забезпечуються відповідно до вимог пункту 5 глави 8 цього розділу, а витрати, пов'язані з позачерговою чи експертною перевіркою, компенсуються за рахунок Оператора ГРМ.

Усі роботи з демонтажу/монтажу комерційного ВОГ (ЗВТ) забезпечуються його власником, а у випадку взаємовідносин із побутовим споживачем – Оператором ГРМ.

Таким чином, якщо за результатами позачергової перевірки побутового лічильника газу не буде підтверджено факт його невідповідності нормативним документам у сфері метрології, витрати, пов'язані з проведенням позачергової перевірки, мають бути компенсовані їх ініціатором.

При цьому, у разі невідповідності лічильників газу побутових споживачів за результатами позачергової перевірки нормативним документам у сфері метрології (за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ) об'єм розподіленого природного газу за період відсутності лічильника газу та приведення точки вимірювання у відповідність до вимог чинного законодавства забезпечуються відповідно до процедури, яка встановлена Кодексом для випадку визнання лічильника газу непридатним за результатами періодичної перевірки, а витрати, пов'язані з позачерговою перевіркою, компенсуються за рахунок Оператора ГРМ.

Варто зазначити, що на сьогодні фінансування вищезазначених робіт здійснюються за рахунок коштів газорозподільних підприємств, що передбачені структурами тарифів на послуги розподілу природного газу з урахуванням законодавства.

Щодо засобів обліку води та теплової енергії

Відповідно до статті 41 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що внесені до державного реєстру засобів виміральної техніки. У разі відсутності таких технічних засобів облік питної води тимчасово здійснюється розрахунковим шляхом згідно з установленими нормами.

Згідно з пунктом 18 Правил користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінет Міністрів України від 03.10.2007 № 1198 (далі - Правила) користування тепловою енергією прилади комерційного обліку теплової енергії в діючій системі теплопостачання, які використовуються для розрахунків за тепловою енергією між теплопостачальною організацією та споживачем, повинна придбати і встановити теплопостачальна організація за умови, що такі витрати передбачені в договорі. Якщо використовуються інші джерела фінансування придбання та встановлення приладів комерційного обліку, то відносини між теплопостачальною організацією та споживачем визначаються окремою угодою відповідно до законодавства.

Разом з тим, пунктом 9 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, визначено, що у квартирі (будинку садибного типу) роботи з установа засобів обліку води і теплової енергії (далі - квартирні засоби обліку) проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача.

Квартирні засоби обліку беруться виконавцем на абонентський облік.

Періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) квартирних засобів обліку проводяться за рахунок виконавця.

При цьому зазначаємо, що відповідно до Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженого Указом Президента України від 31.05.2011 № 634 Мінекономрозвитку України є спеціально уповноваженим органом, зокрема, у сфері метрології, який відповідно до своїх повноважень координує діяльність метрологічної служби України, розробляє та затверджує відповідно до законодавства нормативно-правові акти і нормативні документи у сфері метрології та метрологічної діяльності, організовує та проводить державний метрологічний контроль і нагляд.

Таким чином з питань, порушених у Вашому зверненні, рекомендуємо додатково звернутися до Мінекономрозвитку України.

З повагою
Член НКРЕКП

В. Морозова